

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2020 | Week 35

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 30 augustus 2020

09.30 uur ds. M. van Kooten (Bevestiging lidmaten)

15.00 uur ds. M. van Kooten

Collecten

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Kerk

Van harte aanbevolen

Vrijwillige hulpdienst

De vrijwillige hulpdienst is er voor iedereen in onze kerkelijke gemeente die tijdelijk hulp nodig heeft b.v. door ziekte bij ouderdom of om andere redenen. Heeft u vragen of wilt u gebruik maken van de vrijwillige hulpdienst neem dan contact op met Evelien v.d. Brink 492159 of Gretha van het Goor 491380

Kerkdiensten

De kerkdiensten zijn toegankelijk voor alle leden van onze gemeente. We hebben de gemeente in 3 groepen verdeeld. Hierbij is uitgegaan van een vaste indeling op achternaam. De indeling voor de komende zondag 30 augustus is als volgt:

ochtend: achternaam G tot en met O

middag: achternaam P tot en met Z

LET OP: In verband met de belijdenisdienst zijn de kerkgangers waarvan de achternaam begint met een P eenmalig bij de laatste groep ingedeeld. Dus we verzoeken u de middagdienst te bezoeken.

Gebedskring

Op D.V zaterdag 29 augustus hopen we weer de maandelijkse gebedskring te houden. We hopen om 21.00 uur te beginnen in het Kerkerf. Hartelijk welkom.

Boaz-Jachinschool

D.V. Maandag 31 augustus zal in de dorpskerk de jaarlijkse schoolopening zijn van de Boaz-Jachinschool. In deze dienst, waarin ds. Pieters hoopt voor te gaan, vragen we een zegen voor het nieuwe schooljaar. De dienst begint om 9.00 uur. Dit jaar willen we u uitnodigen om de dienst live te volgen via www.kerkdienstgemist.nl. U kunt de dienst meekijken – en luisteren. We vragen om uw voorbede voor de leerkrachten, kinderen, ouders en alle overige betrokkenen bij het onderwijs op onze school

Samen op de solex

Een van mijn voorgangers hier en in Montfoort – ds.D.v.d.Ent Braat- maakte gebruik van een solex als vervoersmiddel. Onlangs stapte ik ook op deze gemotoriseerde tweewieler, samen met mijn vrouw en twee van onze dochters. Eerder in november deed ik het met mijn zes zonen en vier van mijn schoonzons. Ik heb er toen zo van genoten dat ik mijn vrouw kon overhalen ook eens zo'n ritje te maken. Vanuit Woudenberg waar we de solexen huurden, gehuld in lange leren jas en voorzien van helm ondernamen we de tocht via Overberg en Amerongen naar de Rijndijk om vervolgens het stadje Wijk bij Duurstede aan te doen. Naast het natuurschoon van de Utrechtse heuvelrug, de monumentale tabakschuren die dateren uit de tijd dat roken nog niet dodelijk heette maar tabaksindustrie vele gezinnen in leven hield en de vergezichten vanaf de dijk was het vooral de historie van ons land dat voor mijn geestesoog kwam. Bij Wijk bij Duurstede –vroeger Dorestad genaamd- werd in het jaar 689 de Friese koning Radboud verslagen door de Frankische macht onder leiding van Pepijn van Herstal. Het Friese rijk behelsde destijds Zeeland, Zuid-en Noord Holland, Friesland, Groningen en het Duitse Oostfrieland. Door de overwinning op de Friesen was het mogelijk dat Willibrord zich als aartsbisschop van de Friezen in Utrecht kon vestigen en zijn zendingstochten kon maken naar die delen van ons land die nog onbekend waren met het evangelie. Van professor van Ruler is bekend dat hij wanneer hij over het Janskerkhof liep te Utrecht waar een beeld van Willibrord te paard staat even zijn hoed oplichtte uit respect voor deze evangeliedienaar die onder de heidenen het woord bracht met gevaar van zijn leven. Of Pepijn meer op verbreiding van het evangelie gefocust was dan op uitbreiding van zijn macht waag ik te betwijfelen. Toch hebben we middelijkerwijs aan hem te danken dat het Evangelie in ons land voortgang kon hebben. Trouwens zijn evenzo strijdlustige zoon Karel Martel heeft in 732 de Arabieren verslagen in het Zuid Franse Poitiers zodat niet toen al het gevaar van islam West Europa zou bedreigen. In ieder geval was het bij de Rijn in de directe nabijheid van Dorestad dat er ruim baan kwam voor het evangelie in het voormalige Friese rijk onder Willibrord en diens opvolger Bonifatius.

Vanaf Wijk bij Duurstede vervolgden we onze weg langs de Langbroekerwetering. We kwamen voorbij het pittoreske kerkje van Overlangbroek waar ds.v.d.Ent-Braat van oktober 1937 tot januari 1940 zijn eerste schreden zette in het predikambt. Daarna

volgde het kasteel Sandenburg waar in het koetshuis de dichter Gerrit Achterberg (1905-1962) werd geboren die een nazaat geweest blijkt te zijn van de componist Jan Pietersz. Sweelinck. Wat Sweelinck was onder de musici van de zestiende eeuw werd Achterberg in de dichtkunst. Hij wordt door deskundigen namelijk wel beschouwd als een van de grootste dichters van de twintigste eeuw. Ooit zei Achterberg: 'Wie eens van zijn leven een goed vers heeft geschreven, die heeft niet vergeefs geleefd'. Het is maar wat je onder een goed vers verstaat. En...niet of men een goed gedicht schreef maar of men met mond en hart kon instemmen met de Psalmist:

*Mijn hart vervuld met heilbespiegelingen
Zal 't schoonste lied van ene Koning zingen;
Terwijl de Geest mijn gladde tonge drijft,
Is 'z als de pen van een die vaardig schrijft.
Beminnelijk Vorst Uw schoonheid hoog te loven
Gaat al het schoon der mensen ver te boven.
Gena is op Uw lippen uitgestort
Dies G' eeuwiglijk van God gezegend wordt.*

Toen in 1974 ds.J.J.Poort een meditatief boek schreef over Psalm 107 onder de titel 'Wie is wijs' leidde hij deze in met het gedicht 'De graalridder' van Achterberg waarin de volgende ontroerende passage voorkomt:

*In den eeuwigen arsenaal
dier hijgende seconden
op den heuvel Golgotha,
moge ik zingen vinden
met hemels materiaal
voor dieven, hoeren, honden,
zondaren altemaal...
en mijzelfen in het bijzonder.*

Ds.L.H.Oosten die het boek in het Reformatorisch Dagblad recenseerde was vol lof over de inhoud van het boek maar had censuur willen plegen op dit gedicht. Hij noemde het een dissonant in het boek en de dichter een bittere fontein waaruit geen zoet water kan zijn.

Daar is wat voor te zeggen. In 1932 bedreigde Achterberg met een revolver zijn verloofde die de relatie wilde verbreken. Al spoedig kwam hij daarna in psychiatrische instellingen terecht en was suïcidaal. Wim van Amerongen die de voetsporen van Gerrit Achterberg volgde in een rijk geïllustreerd boek vermeldt dat Gerrits broer Rijk die boer was (en later blind werd) hem in die dagen op eenvoudige wijze

schreef: 'Het ziet er donker voor je uit Gerrit, donkerder als wij begrijpen kunnen en al wordt het voor mij ook duister want mijn ogen worden slechter. Ik kan dit moeilijk schrijven. Gerrit weet je nog dat wij samen in den natuur gingen lopen soms heel ver en dat wij 's avonds naar de sterren stonden te kijken. Als je zich dat nog goed in kan denken komt er dan niet een groote weemoed en een verlangen in je op. Gerrit er is nog zooveel dat het leven dubbel waard is hoe het dan ook geweest mocht zijn en hoe het dan ook worden zal. En er zijn toch nog mensen die zoo graag willen helpen. Denk niet dat we laag op je neerzien. Morgen doen wij misschien nog grootere zonden als jij. Geloof in een Almachtige God die alle dingen bestiert. Bidt God en lees in den Bijbel. Je zal zeggen wat heb ik er aan. Je moet toch volhouden. Ik geloof dat het heel erg is voor je om hier doorheen te komen. En al ziet je geen enkele lichtstraal, toch is er licht. Het is mogelijk dat je later nog kan zeggen hoe ik er door ben gekomen weet ik niet meer maar nu is mij toch nog vreugde bereikt. Hou je daaraan vast, laat het niet los. Het is mogelijk. In den dood zal je ook geen rust vinden. Ik hoop dat God je sterkte en kracht zal geven en vergeving der zonden. Je broer Rijk.'

Achterberg sloeg niet de hand aan zichzelf. Dat deed hij in 1937 aan zijn hospita nadat hij eerst zich vergrepen had aan diens zestienjarige dochter. Toch zal dat niet de reden geweest van ds.Oosten om zijn gedicht af te keuren want de moordenaar aan het kruis vond ook vergeving, om van de grote poeten David en Salomo maar niet te spreken. Bij Achterbergs leer, leven –de zojuist genoemde zwarte bladzijde daargelaten- alsmede de inhoud van menig dichtwerk zijn echter zoveel vragen te stellen dat de opmerking van Oosten toch begrijpelijk is. Hij had derhalve meer op met Reijer Pothoven (1904-1976) – die eveens aan de Langbroeker wetering heeft gewoond- van wie hij een levensbeschrijving het licht deed zien. Deze was geen dichter maar bouwkundig architect en werkzaam aan de vele kastelen en landhuizen in de regio die met drie ongehuwde zusters samenwoonde en zeer bedeed was met de vreeze des Heeren. In tegenstelling tot Achterbergs honderden maakte Pothoven slechts één gedicht over de rechtvaardigmaking dat luidt:

*Als onder 't heilig recht
de ziele niet meer vecht,
maar billijkt 't zondeloon,
wat haar ook overkoom',
rechtvaardigend haar God,*

wat eeuwig zij haar lot;

*als in haar laatste vreugde
(het eren van Gods deugden!)
de deugd van 't recht het wint,
al eist zij: Doodt het kind!
O, stonde van 't gericht,
o, dood'lijkst tijdsgewricht*

*Toch wordt verloren gaan
door God niet toegestaan.
Hier wordt de Zoon gekust
eer z'op de weg vergaat.
Hier wordt zij welbewust
verzekerd van haar staat.*

*Hier drinkt zij 't bloed des Lams,
't welk haar in 't leven laat.
Hier wordt de toorn geblust,
en is het: vreë met God
door 't offer van Zijn Zoon.
O, aller zaligst lot.*

Ds.J.T.Doornenbal die eveneens afkomstig was uit deze streek had desondanks weer veel met Achterberg op. Ondanks de vele vragen die we bij Achterberg kunnen stellen heeft hij toch gedichten geschreven waarin een diepte en zeggingskracht te vinden is die zijn weerga niet kent. Ik denk aan het gedicht 'Bekering':

*Gij hebt het hoog geheim doorbroken Heere Jezus,
tussen ons en de Vader naar Uw Woord
mogen wij zonder zonde zijn en nieuwe wezens,
wat er ook in ons leven is gebeurd.*

*Ik deed, van alles wat gedaan kon worden,
het meest misdadige –en was verdoemd.
Maar Gij hebt God een witte naam genoemd,
met die van mij. Nu is het stil geworden,
zoals een zomer om de dorpen bloeit.*

*En moeten ook de bloemen weer verdorren:
mijn lenden zijn omgord, mijn voeten staan geschoeid.
Uit Uwe hand ten tweeden maal geboren,
schrijd ik U uit het donker tegemoet.*

Wonderschoon zijn ook de gedichten waarin hij iets van de sfeer van Langbroek en omgeving tekent waarbij ik denk aan het gedicht over de melkknecht

toen er nog geen robots en melkmachines bestonden.

*Hij legt het spantouw om de poten van het beest
Ze zich neer op het melkblok, plaatst de emmer
Onder de uier en omvat de memmen,
Waarna de eerste melkstraal op de bodem sjeest.*

*Toegevend herkauwt ogendicht het beest
Vliegen verslinden onderwijl zijn huid.
Met 'n luie startzwaai is het al weer uit.
Naast melk en huid heeft hij geduld het meest.*

*En in de emmer rijst het zachte feest
van zingend schuim op witte overvloed.
Het is vandaag weer goed en veel geweest.
Hij geeft zich prijs zoals een dichter doet.*

In Achterbergs dagen kwamen verschillende kastelen en herenhuizen welke in die regio te vinden zijn in verval of werden gebruikt als conferentieoord. Trefend dichtte hij:

*Spookhuizen staan langs stille weteringen
Hun dode ogen binnenwaart gekeerd
Tot conferentieoord gedegradeerd
Voor volksdans en wereldverbeteringen.*

Van Achterberg is uit een van zijn gedichten ook de uitdrukking bekend 'Godsdienst hing zwaar tegen de hanebalken' waarin hij de geestelijke atmosfeer onder woorden bracht die op menige boerderij (voornamelijk pachtboerderijen, zogenaamde hereboeren waren er niet of nauwelijks) of eenvoudige daggelderswoning heerste in zijn omgeving. Niet uitwendige godsdienst maar godsvreze. Zo merkte hij ook eens op 'Je proeft er de echte godzaligheid, zelfs in de koffie die er gedronken wordt.' Al doelde hij daarbij vooral op de sfeer van het gezelschapsleven die in Rijnsdorps 'Koningskinderen' wordt beschreven. Gelukkig is die sfeer nog niet helemaal verdwenen en ligt er nog beslag. Zichtbaar. Wim van Amerongen schrijft in zijn boek over Achterberg over een meisje dat de krant bezorgt, inmiddels tien jaar geleden: 'Bij bijna elke boerderij langs de wetering in Neerlangbroek rijdt ze het erf op om de krant in de bus te stoppen (...) het R.D. wordt hier bijna huis aan huis gelezen'. Krant en politieke keuze zijn daar binnen de gereformeerde gezindte gelijk. 's Zondags waait men alle kanten op. Velen vinden de weg nog naar de oude hervormde dorpskerk, anderen gaan naar de Oud Gereformeerde kerk ter plaatse. Nog

weer anderen zoeken het verderop en trekken naar hersteld hervormde gemeenten in Woudenberg en Doorn. Nog weer anderen naar de Gereformeerde Gemeente te Zeist of de christelijke gereformeerde kerk te Driebergen. Reijer Pothoven –wiens lichaam bij de kerk van Langbroek is gezaaid– schreef in 1968 met leedwezen: 'Ach! wat doen de armzalige kerkmuren toch veel kwaad: Petrus' kerkjes, Paulus' kerkjes en Apollos' kerkjes enzovoort en dat terwijl er in Gods Woord zo voor scheuringen gewaarschuwd wordt." Desondanks gaat het welbehagen des Heeren voort, blijkbaar. Het beslag dat kennelijk nog aanwezig is heeft mij evenwel geraakt en moed gegeven met Psalm 103:9.

*Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van Zijn wet afkerig d' oren wenden,
Maar die, naar eis van Gods verbond, betracht.*

Tegelijk zagen we ook duidelijk contouren van een gezindheid zonder God –zoals dat ook onder ons meer en meer voorkomt. Dan moeten we ook de keerzijde bedenken:

*Maar zo zijn kinders ooit Mijn zuiv're wet verlaten,
Zo 't richtsnoer van Mijn recht ter reeg'ling niet kan baten,
Zo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven,
Dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven."*
(Volgende keer solexen we verder DV)

Bij de diensten

Zondagmorgen hopen Kees en Lianne van Asselt, Gert Jan Flier, Sander en Annet van den Hardenberg, Frank en Ageeth van Steeg en Ada van Kooten belijdenis te doen van het geloof. We wensen hen en ons allen een gezegende dienst. 's Middags hopen we verder te gaan met de behandeling van de Heidelbergse Catechismus. Zondag 23, over de rechtvaardigmaking. Hazeu bracht deze op de wijs van Psalm 106 als volgt onder woorden:

*Wat baat het u, dat gij dit al
gelooft? Dat ik, in 't aardse dal,
door Christus, mag rechtvaardig wezen
Voor God, en dat ik dus mag zijn
Een erfgenaam, met heilig vrezen
Des eeuw'gen levens, vrij van pijn.*

*Hoe zijt gij toch voor uwen God
rechtvaardig? Alleen, door 't genot
eens zuiver en oprecht geloof
in Jezus Christus, en daarbij
al is 't dat mijn geweten –boven
dit alles, mij tot aanklacht zij*

*Dat 'k tegen alle Gods geboon
zo zwaarlijk en Hem tot hoon
gezondigd heb, en geen gehouden.
En steeds genegen ben tot kwaad,
Ja nog mijn hart onrein beschouwde
wijl 't vaak tot boosheid overslaat*

*Dat nochtans God, door Zijn gena,
daar 'k zonder mijn verdiensten sta
volkomen wil voldoening geven;
Gerechtigheid en heiligheid
in Christus schenkt en in dit leven
mij dus toerekent en bereidt*

*Als of 'k nooit zonden had bestaan
te doen –of immer had gedaan;
Dat 'k had zo veel gehoorzaamheden
Volbracht, als Christus onze Heer',
naardat 'k die weldaad, hier beneden
met een gelovig hart begeer.*

*Wat reën zegt gij: dat gij altijd
Door het geloof rechtvaardig zijt?
Niet dat 'k vanwege een'ge waarde
Van mijn geloof, behaag aan God
Maar om 't genoegdoen op deez' aarde
Van Christus, 't eneig Heilgenot.*

*Dat Zijn gerecht- en heiligheid
voor God, is mijn gerechtigheid
En ik die nimmer kan erlangen
Dan door 't geloof waarmee ik dan
deez' aanneem en door die t'ontvangen
Als eigen dus bezitten kan.*

En dan nog het volgende: Tijdens deze coronacrisis komt het nauwelijks voor dat een hand gegeven wordt aan de voet van de kansel. Het blijft meestal bij een knikje. Sommige ouderlingen leggen de hand op het hart. Zondagmorgen in Lopikerkapel hield de ouderling een bijbel vast waarop de predikant de hand legde. Dat vond ik echt eens een goed en passend alternatief voor het handenschudden. Het is als het ware een herinnering van de ouderling aan de predikant met Jesaja 8:20: 'Tot de wet en tot de

getuigenis! zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben.' Of aan Kohlbrugge wiens afbeelding is met een open bijbel en placht te zeggen: 'Werp het woord er maar in! Of aan Luther die ook menigmaal met een Bijbel is afgebeeld en dichtte: 'Het woord dat zult gij laten staan en niets daarbij verzinnen. De Heer' gaat in de strijd vooraan. Zijn Geest doet overwinnen.'

Ter overdenking

De waarachtige bekering heeft een halve zuster. Haar naam is zedelijke verbetering. Maar zij is van de rechte moeder niet maar is onecht. Daarom, die op rechte wijze bidt: 'Heere bekeer ons tot U zo zullen wij bekeerd zijn' (Kl.5:21), die moet overtuigd zijn dat een zedelijke verbetering, een bekering van herberg tot de kerk en van de zonde tot de deugd niet genoegzaam is tot zaligheid. Nee, maar zij moeten tot God bekeerd zijn. Daarom bidden zij: Heere bekeer ons tot U dan (en niet eerder) zullen wij bekeerd zijn (Wulfert Floor 1818-1876).

de redactie